

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بازار طلا، سکه، ارز

طلا به‌عنوان یک کالا زینتی و سرمایه‌ای در فرهنگ کشورمان از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است به‌طوری‌که از محصولات و مشتقات این فلز گران‌بها در قالب هدایا برای عرض تبریک و نشان‌دادن ارادت و دوستی‌ها به یکدیگر در مناسبت‌های مختلف مذهبی (اعیاد مذهبی)، ملی (عید نوروز، روز مادر، روز پدر، روز معلم، روز سالمند و...) و خانوادگی خود (روز تولد عزیزان و نزدیکان، سالروز ازدواج، تولد نوزاد، عقد و ازدواج نزدیکان و...) استفاده می‌نماییم.

چهار بازار در اقتصاد کشور ما به صورت موازی با همدیگر فعالیت می کنند که به شرح ذیل است.

❖ بازار سرمایه (بورس اوراق بهادار و بورس کالا)

❖ بازار مسکن و خودرو

❖ بازار پول (بانک ها و مؤسسات مالی)

❖ بازار طلا، سکه و ارز

ماهیت بازار طلا، سکه و ارز به نحوی است که یک فرد در دوران طفولیت بعد از تولد با دریافت هدایای طلا تا دوران کهولت با پرداخت هدایا به نوعی از محصولات و کالاهای مختلف این بازار بهره می برد. اما در سه بازار دیگر این حالت کمتر و یا اصلاً وجود ندارد؛ بنابراین به واسطه گستردگی طیف حاضرین و فعالین، همچنین وسعت و تنوع محصولات زیاد این بازار، شناخت نحوه فعالیت، قوانین حاکم، محاسبات مرسوم در آن و استراتژی معاملات برای حضوری مؤثر و پویا لازم و ضروری است.

طلا یا **اَرَر** به عنوان یک عنصر در جدول تناوبی با نماد Au شناخته شده و به صورت خالص در طبیعت به شکل دانه ای یا تکه ای در میان سنگ ها، رگه ها و آبرفت ها یافت می شود. Au از نام لاتین آن Aurum به معنی «درخشش سپیده دم» گرفته شده است. این فلز گران بها بسیار نرم با چگالی بالا، شکل پذیر به رنگ زرد روشن و براق است.

بر خلاف خیلی از فلزات دیگر، در مجاورت هوا و آب اکسید نشده، زنگ نزده، تیره نمی‌شود. به طور کل می‌توان گفت که با دیگر عناصر واکنش ناپذیر است.

طلا به واسطه قابلیت‌های زیادی که در حوزه‌های مختلف دارد از آغاز تاریخ مکتوب بشر همواره گران‌بها، محبوب و مورد توجه همگان بوده است. یکی از دلایل گران بودن این فلز، کمیاب و محدود بودن آن است. میزان طلای موجود در کل جهان حدود ۱۹۰.۰۰۰ تن است که اگر بخواهیم درکی از این میزان داشته باشیم می‌توان آن را به اندازه یک مکعب ۲۰ متر در ۲۰ متر در ۲۰ متر در نظر گرفت. سالانه حداکثر حدود ۲٪ تا ۳٪ به واسطه استخراج از معادن به این وزن اضافه می‌شود.

قابل ذکر است که از طریق آزمایشگاه‌های شیمیایی هم می‌توان طلا را تولید نمود ولیکن این امر صرفه اقتصادی نداشته و توجیهی برای تولید آن با هزینه‌های زیاد ندارد. به طور کل میزان و محل مصرف طلا را می‌توان به شرح ذیل دسته‌بندی نمود.

- ۲۰٪ برای مصارف صنعتی
- ۴۰٪ برای مصارف تزئینات ، هنر ، پزشکی ، خوراکی و ...
- ۴۰٪ برای مصارف سرمایه گذاری

در ادامه به طور مختصر به هر کدام از این حوزه‌ها خواهیم پرداخت.

❑ مصارف صنعتی

همان طور که در بالا نیز بدان اشاره شد طلا قابلیت های بسیار زیادی دارد که در حوزه صنعت کاربردهای گوناگون و فراوانی دارد که به چند نمونه آن در ذیل بسنده خواهیم کرد.

✓ باتوجه به اینکه طلا می تواند با بسیاری از فلزات دیگر آلیاژ شود. پس می توان با سختی و نرمی های گوناگون، دمای ذوب مناسب و همچنین رنگ های دلخواه آن را داشته باشیم. طلا به حدی شکل پذیر است که می توان یک گرم از این عنصر را با غلتک های مخصوص نوردکاری کرده و به اندازه یک ورق با مساحت یک مترمربع تبدیل نمود. ورق طلا به قدری قابلیت نازک شدن دارد که در نهایت شفاف شده تا نور از آن بگذرد. چون طلا به شدت نور زرد و قرمز را بازتاب می نماید، نوری که از طلا بگذرد معمولاً به رنگ آبی مایل به سبز خواهد بود. چون این ورقه ها به خوبی پرتوهای فروسرخ را باز می تابانند. از این ویژگی در لباس ها و پوشش های محافظ در برابر پرتوهای فروسرخ یا پرتوهای گرمایی مانند لباس های محافظ در برابر گرما یا در برابر خورشید و لباس فضانوردان استفاده می شود.

✓ طلا دارای میل ترکیبی بسیار پایینی است و در برابر بیشتر اسید و بازها ایستادگی می کند، از نظر شیمیایی رطوبت هوا و واکنشگرهای خورنده بر آن بی اثرند. به همین دلیل می تواند پوششی مناسب برای دیگر فلزهای واکنش پذیر باشد.

✓ در میان عناصرها تنها نقره و مس دارای رسانایی در یکای حجم بالاتر از طلا هستند؛ اما طلا به دلیل پایداری‌اش در برابر خوردگی نسبت به این دو عنصر برتری دارد. لازم به ذکر است که در صنایع معمولی به جهت کاهش هزینه‌های تولید به جای طلا از مس و نقره استفاده می‌نمایند و فقط در صنایع بسیار حساس برای انتقال بهتر جریان برق از سیم‌هایی با جنس طلا استفاده می‌کنند.

✓ طلا را می‌توان ریسید و آن را نخ کرد و در گل‌دوزی بکار برد.

✓ طلا می‌تواند رنگ قرمز پررنگ و شدیدی را پدید آورد برای همین به عنوان عامل رنگی در ساخت شیشه‌های یاقوتی از آن بهره برده می‌شود.

✓ از طلا به عنوان یک عامل بازتابنده در لایه رویی سی‌دی‌های با عمر بلند طلایی استفاده می‌شود.

□ مصارف پزشکی

- از آلیاژ طلا برای پر کردن و روکش دندان استفاده می‌کنند. در بعضی از فرهنگ‌ها داشتن دندان‌طلا نشان از گشاده‌دستی فرد دارد بدین جهت افراد پول‌دار برای فخرفروشی از دندان‌های طلا استفاده می‌کنند.
- برخی از نمک‌های طلا ویژگی ضد التهابی دارند. بدین جهت از آنها در صنعت داروسازی و درمان ورم مفاصل و بیماری‌هایی مانند آن بهره می‌برند.

داروهای تزریقی که پایه طلا دارند کمک می‌کنند تا درد و ورم روماتیسم مفصلی و سل بهبود بیابد.

❑ مصارف خوراکی

➤ طلا به صورت یک افزودنی غذایی با شماره E175 می‌تواند به خوراکی‌ها افزوده شود.

➤ برگه‌های طلا به صورت گرد یا پوسته‌پوسته در خوراکی‌ها یا برای تزیین برخی خوراکی‌ها و نوشیدنی‌های تجملاتی در رستوران‌های لوکس و برای افراد ثروتمند و خاص به کار می‌رود.

❑ مصارف زینتی

• باتوجه به خاصیت نرم بودن، انعطاف‌پذیری زیاد، عدم اکسیدشدن و... این فلز باارزش برای ساخت انواع زیورآلات مانند گردن‌بند، انگو، انگشتر، سینه‌ریز، حلقه ازدواج، مدال‌ها و... استفاده می‌شود.

❑ مصارف سرمایه‌گذاری

✓ در کل جهان تمام بانک‌های مرکزی کشورها، بانک‌های زیر مجموعه، سرمایه‌گذاران خرد و کلان برای حفظ ارزش دارایی‌های خود و فرار از ریسک‌های سیستماتیک و غیرسیستماتیک اقدام به خرید، حفظ و نگهداری آن می‌نمایند.

✓ بعضی از سرمایه‌گذاران با وثیقه گذاشتن طلاهای خود نزد بانک‌ها از آن برای دریافت وام اقدام می‌کنند.

✓ در کشور ما علاوه بر موارد فوق، کالایی بنام سکه طلا وجود دارد که عموم مردم از آن برای سرمایه‌گذاری بهره می‌برند.

منابع سرمایه‌گذاری در بازار طلا، سکه، ارز

□ بازار فارکس (Forex)

بازاری است که در سطح جهان در حال فعالیت بوده و انواع نمادها در آن توسط سرمایه‌گذاران در حال معامله است. به لطف اینترنت و تکنولوژی همه مردم در سراسر جهان می‌توانند از طریق پلتفرم‌های معاملاتی واسطه‌هایی به نام بروکر به این شبکه جهانی متصل و خرید و فروش نمایند. معاملات در این بازار دوطرفه است، از خرید به فروش و از فروش به خرید، به‌طوری‌که حاضرین می‌توانند بدون داشتن کالا یا ارزی اقدام به فروش آن نمایند، این حالت را می‌توان فروش استقراضی نامید.

ساعت کاری در این بازار ۲۴ ساعت در شبانه روز، از ساعت یک بامداد تا دوازده شب بطور مداوم و بدون وقفه است. نمادهای معاملاتی به صورت جفتی معامله شده و با تغییر نرخ تبادل میان این ارزها، نوسانات قیمتی ایجاد می‌شود که باعث سود یا زیان تریدرها خواهد شد. برای جذابیت و مطلوبیت بیشتر بازار، ساختار آن را طوری طراحی کرده‌اند که همه افراد با هر سطح از دانش، مهارت،

تجربه و سابقه می توانند تا ۵۰۰۰ برابر سرمایه ای که به بازار وارد کرده از اهرم مالی (لوریج) بهره ببرند و لذت سودی دلچسب با حداقل سرمایه را بچشند. البته لازم به ذکر است که معامله معمولا دو سر دارد. یک سر آن سود و سر دیگر، زیان خواهد بود. همانطور که این اهرم می تواند حداقل سود اکتسابی را چندین برابر نماید، زیان را هم قاعدتا چند برابر بیشتر خواهد کرد. پس با این توضیحات متوجه شده اید که ریسک حضور و معامله در این بازار بسیار بسیار بالا است. بدین سبب می طلبد که یک مدیریت ریسک و سرمایه منسجمی در دستور کار قرار گیرد.

بازار فارکس بدین سبب در این مقوله مطرح شد که یکی از معروفترین، پر طرفدارترین، جذابترین و پرنوسانترین نمادهای آن طلا است. این نماد با علامت اختصاری XAUUSD مطرح است. قیمت درج شده برای آن بر پایه دلار آمریکا بوده و به ازای یک انس طلای خالص ۹۹.۹٪ ارزش گذاری می شود. انس یک واحد اندازه گیری وزن است. این واحد اندازه گیری ۵ نوع دارد که برای بیان اندازه کالاهای مختلف بکار می رود. فلزات گرانبها مانند طلا و نقره را با انس تراوا که هر واحد آن معادل ۳۷۶۸.۱۰ گرم است، اندازه گیری می نمایند.

□ صندوق های طلا (ETF)

صندوق های سرمایه گذاری طلا (Gold Funds)، یکی از انواع صندوق سرمایه گذاری مشترک و قابل معامله در بورس کالا هستند.

فلسفه به وجود آمدن صندوق های طلا بدین دلیل است که باتوجه به ماهیت نوسانات قیمتی بسیار شدیدی که بازار طلا دارد، عموم افرادی که در این حوزه فعالیت می نمایند قالباً به دفعات در دام این فراز و نشیب های وحشتناک افتاده و سرمایه های خود را ازدست داده اند. مجموعه هایی تحت نظارت مراجع ذیصلاح مانند بانک مرکزی، سازمان های نظارتی و... به وجود آمدند تا علاوه بر ایجاد فعالیتی در خصوص سودآوری از فضای موجود، پوششی برای این شرایط ایجاد نمایند تا مسیر سرمایه گذاری در حوزه طلا به نحوی هموار شود که عامه مردم با سرمایه های اندک و خرد بدون داشتن دانش تحلیلی و تخصصی بتوانند به دوراز دغدغه، سرمایه شان را به این بازار وارد نموده و از محاسن و فرصت های موجود در آن بهره برده و در جهت ارتقا سطح مالی خود و خانواده گامی هر چند کوچک بردارند.

این صندوق ها با به کارگیری متخصصین مجرب و کارآزموده و بهره مندی از جدیدترین و به روزترین دانش و ابزارهای مالی، جهت کاهش ریسک سرمایه گذاری در این بازار پر مخاطره، اقدام به سرمایه گذاری در حوزه های مختلف ذیل می نمایند.

✓ گواهی سپرده کالایی سکه طلا

✓ گواهی سپرده شمش طلا

✓ سلف سکه طلا

✓ سکه طلای فیزیکی

✓ شمش طلای فیزیکی

✓ دارایی‌های کم‌ریسک مانند: سپرده‌های بانکی و اوراق با درآمد ثابت

مزایایی که می‌توان برای این نوع صندوق‌ها ذکر نمود به شرح ذیل است.

➤ امکان سرمایه‌گذاری با مبالغ اندک

➤ قابل معامله بودن در بورس

➤ رفع مشکلاتی که در نگهداری فیزیکی طلا و سکه برای سرمایه‌گذار به وجود می‌آید.

➤ هزینه‌های کم معاملات

➤ نقدشوندگی بالا

➤ فروش راحت

➤ مدیریت حرفه‌ای دارایی‌ها

➤ امنیت بالا

➤ معاف از مالیات

این صندوق‌ها برای افراد ذیل بسیار مناسب و کارآمد است.

▪ سرمایه‌گذارانی که دید بلندمدت دارند.

▪ سرمایه‌گذارانی که دانش و تجربه کمی در این خصوص دارند.

▪ سرمایه‌گذارانی که نقدینگی کمی دارند.

▪ سرمایه‌گذارانی که نگران امنیت فیزیکی طلا هستند.

لیست صندوق‌های طلای فعال در بازار سرمایه

- صندوق کهربا (با نماد کهربا)
- صندوق زرین آگاه (با نماد مژغال)
- صندوق لوتوس (با نماد طلا)
- صندوق سکه طلای کیان (با نماد گوهر)
- صندوق عیار مفید (با نماد عیار)
- صندوق پشتوانه سکه طلای زرافشان امید ایرانیان (با نماد زر)
- صندوق کیمیا زرین کاردان (با نماد گنج)
- صندوق مبتنی بر طلای صبا (با نماد نفیس)
- صندوق زرفام آشنا (با نماد زرفام)
- صندوق سرمایه‌گذاری تابان تمدن (با نماد تابش)
- صندوق سرمایه‌گذاری زاگرس (با نماد جواهر)
- صندوق سرمایه‌گذاری آسمان آلتون (با نماد آلتون)
- صندوق طلای نهایت نگر (با نماد معاملاتی ناب)

□ گواهی سپرده سکه

در همه کشورها طلا به‌عنوان یک کالای بسیار امن شناخته شده است، طوری که تمام سرمایه‌گذاران در شرایط بحرانی یا تورمی برای حفظ ارزش سرمایه خود به

خرید این کالای گران بها روی می آورند.

قطعاً خرید فیزیکی طلا و محصولات مشتقه آن مانند سکه بهار آزادی چالش های خاص خود را خواهند داشت. بدین جهت ابزارهای مدرنی برای مدیریت و کنترل این چالش ها به وجود آمده و در اختیار سرمایه گذاران قرار گرفته است. یکی از این ابزارها گواهی سپرده سکه است که نشان از مالکیت افراد در تعداد معینی سکه طلا دارد.

این گواهی را می توان در بورس اوراق بهادار، با پلتفرم معاملاتی کارگزاری های بورس اوراق طبق ساعت کاری که توسط ناظر بازار مقرر شده، خرید و فروش نمود. برای این منظور باید به یک کارگزاری مراجعه کرده و تقاضای خود مبنی بر دریافت کد بورسی را مطرح نمایید، تا در ادامه با دریافت نام کاربری و رمز ورود بتوانید سفارشاتتان را در پلتفرم معاملاتی ثبت و به هسته معاملات ارسال کنید. لازم به ذکر است که هر برگه از این گواهی ها معادل ۰.۰۱ سکه طلا است. پس برای خرید یک سکه تمام بهار آزادی طرح جدید (سکه امامی ضرب سال ۱۳۸۶) باید یکصد گواهی خریداری شود. البته مسئولین مربوطه برای کنترل بازار تدابیری به شرح ذیل اندیشیده اند تا بتوانند نظارت و کنترل خود را بر معاملات داشته باشند.

- حداقل خرید گواهی سپرده سکه طلا در هر سفارش، یک قطعه سکه که معادل صد گواهی است.

- حداکثر حجم سفارش گواهی سپرده طلا در هر سفارش، ده قطعه سکه که معادل هزار گواهی است.

➤ سقف میزان دارایی گواهی سپرده طلا برای هر شخص حقیقی و کد بورسی، صد قطعه سکه طلا معادل ده هزار گواهی است.

نمادهای قابل معامله در گواهی سپرده سکه مطابق با جدول زیر است.

نام گواهی
سکه تمام بهار تحویلی یکروزه ملت
سکه تمام بهار تحویلی یکروزه رفاه
سکه تمام بهار تحویل یکروزه صادرات
سکه تمام بهار تحویل یکروزه سامان
سکه تمام بهار تحویل یکروزه آینده

مزایای گواهی سپرده سکه بدین شرح است.

✓ امکان خرید با سرمایه اندک

✓ قابلیت وثیقه گذاشتن اوراق

✓ معاملات با ریسک پایین به واسطه نظارت مسئولین

✓ کارمزد بسیار کم معاملات

✓ معاف از مالیات

✓ خرید و فروش به صورت آنلاین

✓ عدم امکان سرقت اوراق

✓ قابلیت نقدشوندگی بالا

معایب خرید طلا و سکه به صورت فیزیکی

- دغدغه نگهداری آن به واسطه امکان دزدی توسط سارقین
- امکان تقلبی یا متفرقه بودن آن
- پرداخت کارمزد و اجرت بالا هنگام خرید و فروش
- عدم امکان خرید با سرمایه کم و اندک

□ قراردادهای آتی و اختیار معامله سکه

قرارداد آتی کالا:

قراردادی است که بر اساس آن یک خریدار با یک فروشنده بر سر میزان مشخصی از کالایی استاندارد با قیمت تعیین شده توافق کرده که بر اساس آن، هم خریدار و هم فروشنده در تاریخ سررسید قرارداد، کالا با ثمن معامله را بین هم مبادله نمایند. هم خریدار و هم فروشنده برای حسن انجام کار و عدم نکول مبلغی به عنوان وجه تضمین نزد اتاق پایاپای می‌سپارند تا در صورت خلف وعده از هر طرف، این اتاق خسارت طرف مقابل را پرداخت نماید.

قرارداد اختیار معامله:

قرارداد اختیار معامله قراردادی است که در آن یک خریدار با پرداخت وجهی خیلی کمتر از ثمن معامله در قالب پرمیوم، اختیار (حق) خرید و یا فروش کالایی را از یک فروشنده خریداری می‌کند.

قرارداد اختیار معامله به دو نوع کلی اختیار خرید و اختیار فروش تقسیم می‌شود.

در بازار بورس کالا، هشت قرارداد قابل انعقاد است که به شرح ذیل هستند.

✓ قرارداد نقدی

✓ قرارداد سلف

✓ قرارداد نسیه

✓ قرارداد سلف استاندارد

✓ قرارداد آتی

✓ قرارداد اختیار معامله

✓ صندوق‌های سرمایه‌گذاری مبتنی بر طلا

✓ گواهی سپرده کالایی

کالاهای قابل معامله در این دو قرارداد بدین شرح است.

➤ سکه تمام بهار آزادی طرح جدید ضرب سال ۱۳۸۶

➤ صندوق سرمایه‌گذاری طلای لوتوس

➤ صندوق سرمایه‌گذاری طلای کهربا

➤ شمش طلای خام

مزایای فعالیت در این قراردادها به شرح ذیل است.

❖ پوشش ریسک نوسانات قیمت کالا

❖ تضمین معاملات توسط اتاق پایاپای (نبود ریسک اعتباری)

- ❖ معامله در بورس (شفافیت قیمت)
- ❖ هزینه اندک معاملات
- ❖ استفاده از اهرم مالی
- ❖ وجود مشخصات قرارداد و استانداردسازی کالا
- ❖ امکان فروش یک کالا بدون داشتن آن در زمان عقد قرارداد
- ❖ معافیت مالیات
- ❖ امکان خرید با سرمایه اندک

❑ فیزیکی اهرمی طلا

شما می‌توانید طلای فیزیکی خود را در بانک کارگشایی امانت گذاشته و طبق قوانین بانک به‌ازای میزان مشخصی طلا، مبلغی را از آن بانک وام دریافت نمایید. یا در بانک‌هایی مانند: بانک رسالت، به‌ازای دریافت هر میزان وام می‌توان به میزان ارزش روز طلا یا سکه را در قالب ضمانت نزد بانک گذاشت.

بانک استاندارد دبی: به‌ازای سپرده‌گذاری طلای فیزیکی می‌توان 30 تا 40 برابر ارزش سرمایه خود، خرید و فروش انجام داد (بانک استاندارد، شرکتی چند ملیتی خدمات مالی و بانکداری است، که در سال 1969 تأسیس شد و هم اکنون شعبه مرکزی آن در لندن مستقر است. بانک استاندارد چارترد، یکی از مهم‌ترین بانک‌ها در بریتانیا محسوب می‌شود و خدمات آن عمدتاً در آسیا، خاورمیانه و آفریقا متمرکز است

و در بیش از 50 کشور حدود 1,000 شعبه دارد این بانک در 25 شهریور 1384 در شهر کیش شعبه‌ای افتتاح نمود).

□ طلای فیزیکی

خرید و فروش انواع محصولات مشتقه طلا نیز یکی از حوزه‌های سرمایه‌گذاری در این بازار است. وسعت فیزیکی و فراوانی محصولات مشتقه طلا به حدی زیاد است که می‌توان گستردگی این بازار را به اندازه سرزمینمان بدانیم. این موضوع که خرید هدایا از جنس طلا و سکه توسط هدیه‌دهنده و فروش آن توسط هدیه‌گیرنده باعث حضور خواسته یا ناخواسته افراد در این حوزه از بازار می‌شود. البته موارد ذکر شده علاوه بر فرصت‌های ناب سرمایه‌گذاری است که قطعاً در شرایط مختلف ایجاد خواهد شد. پس شناخت و فراگیری بخصوص فرصت‌ها و تهدیدات این حوزه از بازار می‌تواند سود سرشاری را نصیب سرمایه‌گذار و فعالین آن نماید. به طور کل این حوزه از بازار به دو بخش کلی ذیل تقسیم‌بندی می‌شود.

فیزیکی:

بخش فیزیکی شامل سرمایه‌گذاری بر روی کالاها و محصولات فیزیکی است. خریدار بعد از پرداخت وجه، بدون قید زمان و پس از تسویه حساب با فروشنده کالای خریداری شده را فی‌المجلس مطابق با کیفیت توافقی تحویل می‌گیرد. این بخش به سه زیر مجموعه تقسیم می‌شود که بدین قرار است.

✓ آبشده

✓ طلای زینتی

✓ شمش

کاغذی:

بخش کاغذی بدین صورت است که سرمایه‌گذار بر روی تحلیل و دیدگاه خود از تحرکات قیمتی کالاها، سرمایه‌گذاری می‌کند. قابل ذکر است که هیچ کالای فیزیکی بین خریدار و فروشنده ردوبدل نمی‌شود. فقط اختلاف قیمت خرید با فروش توسط واسط بین خریدار و فروشنده، محاسبه شده و در صورت سود از متضرر مطالبه و به حساب فرد سودکننده واریز می‌شود. این بخش هم همانند بخش فیزیکی است؛ اما به هفت زیر مجموعه تقسیم می‌شود.

➤ آبشده امروزی

➤ آبشده فردایی

➤ آبشده شنبه‌ای

➤ طلای عیار ۱۸ امروزی

➤ طلای عیار ۱۸ فردایی

➤ انس امروزی

➤ انس فردایی

□ سکه‌های طلا

سکه قطعه‌ای از فلز طلا بوده که به صورت گرد، دایره‌ای و تخت دیده می‌شود. معمولاً با اوزان مختلف و عیار مشخصی توسط بانک مرکزی ضرب می‌گردد. هرکدام از انواع سکه‌ها در دو طرف خود دارای اشکال و علائم رسمی مختلفی هستند که آن‌ها را از یکدیگر متمایز می‌کند.

به طور کل سکه‌های ضرب شده در اقتصاد ایران را می‌توان به دودسته کلی تقسیم نمود

سکه‌های قبل از انقلاب

این گروه از سکه‌ها را می‌توان به دوران مختلف تقسیم نمود ولیکن باتوجه به سکه‌های موجود در بازار و رایج بودن آنها، به دودسته زیر تقسیم می‌نماییم.

سکه‌های زمان رضاشاه:

این سکه‌ها در اوزان و ابعاد مختلف در سال‌های بین ۱۳۰۵ تا س ۱۳۱۵ ضرب و منتشر شده اند. تصویر رضا شاه بر یک طرف سکه و نشان شیرخورشید بر طرف دیگر آن نقش بسته است. لیست سکه های این دوران به انضمام مشخصات فیزیکی و سال ضرب آن در قالب یک جدول در ذیل آورده شده است.

نوع سکه	وزن طلای خالص (گرم)	وزن سکه (گرم)	قطر (میلیمتر)	خلوص	سال ضرب
یک پهلوی	1.674	1.86	18	900	1307 - 1305
دو پهلوی	3.456	3.84	20	900	1308 - 1305
پنج پهلوی	8.631	9.59	24	900	1308 - 1305
نیم پهلوی	3.661191	4.07	19	900	1315 - 1310
یک پهلوی	7.322382	8.13	22	900	1310

سکه های زمان محمدرضا شاه:

سکه ها این دوران نیز همانند سکه های دوران رضاشاه در اوزان و ابعاد مختلف در سال های بین ۱۳۳۰ تا سال ۱۳۵۸ ضرب و منتشر شده اند. تصویر محمدرضا شاه بر یک طرف سکه و نشان شیرخورشید بر طرف دیگر آن نقش بسته است. لیست سکه های این دوران به انضمام مشخصات فیزیکی و سال ضرب آن در قالب یک جدول در ذیل آورده شده است.

نوع سکه	وزن طلای خالص (گرم)	وزن سکه (گرم)	قطر (میلیمتر)	خلوص	سال ضرب
ربع پهلوی	1.8305955	2.03	16	900	1358 - 1332
نیم پهلوی	3.661191	4.07	19	900	1358 - 1330
یک پهلوی	7.322382	8.13	22	900	1358 - 1330
دو و نیم پهلوی	18.305955	20.34	30	900	1358 - 1338
پنج پهلوی	36.611910	40.68	40	900	1358 - 1339
ده پهلوی	73.223820	81.36	50	900	1358 - 1355

سکه‌های بعد از انقلاب

سکه‌هایی که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ضرب شده‌اند به دو گروه یا دو بخش کلی تقسیم می‌شوند.

سکه‌های رسمی و متداول تحت نظارت بانک مرکزی

جدول ذیل شامل سکه‌هایی با مشخصات فیزیکی و سال ضربی هستند که می‌توان در این گروه گنجانده. این سکه‌ها همانند تمام سکه‌هایی که قبل از انقلاب اسلامی ضرب شده‌اند، دارای اوزان و ابعاد مختلفی هستند. همچنین در یک طرف از آنها تمثال امام خمینی (ره) یا نام مبارک حضرت علی (ع) و در طرف دیگر آن تصویر بارگاه ملکوتی امام هاشم نقش بسته است.

انواع سکه‌های بهار آزادی					
نام سکه	سال ضرب	تصویر جلو	تصویر پشت	عیار	وزن
تمام سکه بهار آزادی (طرح قدیم)	۱۳۵۸ تا ۱۳۷۴			۹۰۰	۸/۱۳
تمام سکه بهار آزادی (طرح جدید تصویر امام)	۱۳۷۴ تا ۱۳۸۶			۹۰۰	۸/۱۳
تمام سکه بهار آزادی (طرح جدید تصویر نیم رخ امام)	۱۳۷۰			۹۰۰	۸/۱۳
نیم سکه بهار آزادی	۱۳۵۸ تا ۱۳۸۶			۹۰۰	۴/۰۷
ربع سکه بهار آزادی	۱۳۵۸ تا ۱۳۸۶			۹۰۰	۲/۰۳
سکه یک گرمی بهار آزادی	از سال ۱۳۹۰			۹۰۰	۱/۰۱

سکه‌های غیررسمی تحت نظارت اتحادیه طلا و جواهر

با افزایش قیمت سکه‌های بانکی و تقاضای موجود در بازار برای خرید سکه، اتحادیه طلا و جواهر مجوزهایی را برای ضرب سکه‌هایی با عیارها و اوزان پایین‌تر صادر و در اختیار شرکت‌های واجد شرایط قرارداد تا بلکه بتواند نیاز جامعه را در این خصوص مرتفع سازد. بدین جهت در بازار سکه‌هایی در قالب سکه پارسیان، سکه پاسارگاد، سکه هخامنشی و... دیده می‌شود که در عیارهای ۱۸ و ۲۴ و با اوزان مختلف از ۰.۱۰۰ گرم تا ۲.۱۰۰ گرم و اشکال و ابعاد مختلف (دایره ای، شش ضلعی و...) و طرح‌های مختلف رویت شده و بین مردم خرید و فروش می‌شود. این سکه‌ها بواسطه تنوع وزنی و در نتیجه تنوع قیمتی که دارد با استقبال خوبی در جامعه روبرو شد و توانست بخش عمده‌ای از نیاز مردم در خصوص تهیه هدایا را به خود اختصاص دهد.

□ انواع ارز

ارز به پول‌های رایج کشورهای مختلف که شامل سکه و اسکناس‌های کاغذی است، گفته شده که توسط بانک مرکزی کشورها ضرب و چاپ شده و توسط دولت در اقتصاد کشور توزیع و به گردش درمی‌آید. ارزها معمولاً به‌عنوان واسطه مبادله کالا و خدمات مورداستفاده قرار می‌گیرند. در همه کشورها نرخ به نام نرخ برابری بین ارزها وجود دارد که نرخ تبدیل ارز یک کشور با ارز کشور دیگر است.

مثلاً نرخ برابری ریال ایران با دلار آمریکا ۵۰.۰۰۰ تومان است. این بدین معنا است که به ازای پرداخت ۵۰.۰۰۰ واحد ریال می توان یک واحد دلار آمریکا خریداری و معوض نمود. تمام ارزهای دنیا را می توان در مکانی به نام صرافی با پرداخت مبلغ نرخ برابری تبدیل و تعویض نمود.

ساختار اقتصاد کشور ما باتوجه به شرایط سیاسی و اجتماعی حاکم بر آن، طوری هدایت شده که نرخ برابری بین ریال با ارزهای کشورهای مختلف به خصوص دلار آمریکا، پوند انگلیس، یورو اروپا، درهم امارات و لیر ترکیه (این ارزها، ارزهای پر تقاضا و لیدر بازار ایران هستند.) دائماً به صورت لحظه ای در حال نوسان اند. عموماً این نوسانات هم افزایش و صعودی است. بدین سبب برخی از افراد با فراگیری روابط و فرمول های حاکم بر این بخش بازار، از فرصت های ایجاد شده در جهت کسب سود و منفعت بهره می برند. لازم به ذکر است که خرید هر گونه ارز در قالب سرمایه گذاری اصلاً توصیه نمی شود چرا که با این عمل سرمایه خود را از اقتصاد کشور خارج و در اقتصاد کشوری که ارز آن را خریداری نمودید وارد کرده اید. پس چرا آب در آسیاب اقتصاد دیگر کشورها بریزیم؟ در اینجا به دور از هر گونه تفکر و اعتقاد، اقدام به بررسی این حوزه از بازار می کنیم، چرا که با کسب این دانش و مهارت می توان نوسانات طلا و سکه را به درستی تحلیل و بررسی نمود.

تشخیص جهت و میزان نوسانات قیمت دلار آمریکا که به عنوان یکی از متغیرهای اساسی تعیین قیمت طلا و سکه است، می تواند سرمایه گذاران را در تحلیل رفتار

آینده طلا و سکه یاری نماید. بدین جهت یک سرمایه‌گذار و فعال در این بازار الزاماً باید شناخت کامل و دقیقی از روابط بین ارزها، تقدم و تأخر، تأثیرپذیری کالاها و محصولات موجود در این بازار داشته باشد تا با واکنشی دقیق و به موقع بتواند در بهترین زمان وارد بازار شده و در ایده‌آل‌ترین موقع از آن خارج شود تا سودی شیرین و دلچسب را کسب نماید.